

DVOŘÁK

IX. symfonie

e moll

»Z Nového světa«

Symphony No. 9

in E minor

»From the New World«

Symphonie Nr. 9

in e

»Aus der Neuen Welt«

op. 95

Urtext

K vydání připravil / Edited by /
Herausgegeben von
Jonathan Del Mar

Partitura / Score / Partitur



Bärenreiter Kassel · Basel · London · New York · Praha
BA 10419

OBSAH / CONTENTS / INHALT

Preface	III
Předmluva	IV
Vorwort	V
IX. symfonie / Symphony No. 9 / Symphonie Nr. 9	
I Adagio – Allegro molto	1
II Largo	39
III Scherzo: Molto vivace	53
IV Allegro con fuoco	74

ORCHESTRA

Flauto I (anche Flauto piccolo), II, Oboe I (anche Corno inglese), II, Clarinetto I, II, Fagotto I, II;
Corno I-IV, Tromba I, II, Trombone I-III, Tuba; Timpani, Triangolo, Piatti;
Violino I, II, Viola, Violoncello, Contrabbasso

Durata / Duration / Aufführungsdauer: ca. 43 min.

Vedle předkládané partitury je k dispozici také orchestrální materiál (BA 10419)
a kritická zpráva (BA 10419-40).

In addition to the present score the complete performance material (BA 10419)
and Critical Commentary (BA 10419-40) are available.

Neben der vorliegenden Ausgabe sind Aufführungsmaterial (BA 10419)
und Critical Commentary (BA 10419-40) erhältlich.


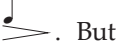
PREFACE

Sources

- A** Autograph full score, dated 1893 and housed in the Czech Museum of Music, Prague. **A** does not quite give the symphony in its final form; some important revisions were made later.
- PX** Manuscript parts for almost the complete orchestra, used at the first performance in New York on 16 December 1893; housed in the archive of the New York Philharmonic.
- L** Notes for a lecture recital Dvořák gave in New York shortly after the first performance, including incipits and schematic excerpts from the principal thematic material, in the Lovejoy Library, University of Southern Illinois, U.S.A.
- E, P** First Edition score and parts, published by N. Simrock, Berlin in May 1894.

For a full account of these sources and their interrelationships, see Critical Commentary.

Specific Editorial Problems

Wherever possible, Dvořák's own notation, nomenclature, clefs, spelling of dynamic markings, and note-groupings have been retained. For example Dvořák almost always wrote accents – whether > or ^ – above the note, regardless of its orientation (♩ or ♪); this naturally reinforces the psychological effect of the weight of the accent acting down on the note. Dvořák sometimes wrote *dim.*, sometimes *dimin.*; there is no evidence of any preference, and as in **E** we have adopted *dim.* throughout. However, like many other composers Dvořák often wrote hairpins to the first note of a bar as ; we have instead given them, again as in **E**, as . But even **E** retains Dvořák's old spelling *Tympani*; this has been changed to *Timpani*.

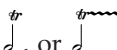
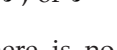
Editorial insertions and emendations are distinguished by the use of either square brackets or (in the case of slurs, ties and hairpins) by broken type.


Woodwind slurs, etc. in shared staves

In the present score we have followed the usual modern convention: stems up and down necessitate a separate slur for each player, but where two notes share a single stem, one slur suffices for both players. Staccato and accents (whether > or ^) are treated the same way, with one exception: where the two players are in unison (e.g. III 273–4 Obs), one sym-

bol is held to suffice despite the two stems. Then trills are prone to ambiguity, and in any such cases (I 169, II 93 etc.) are always given twice.

Notation of timpani rolls

Dvořák wrote his timpani rolls in many different ways: (♯, or , or  – the concluding wiggly could be short or long.

There is no possibility of any subtle distinction between these different notations (the differences, indeed, often become an indefinably grey area), and we have unified them all to the repeated  without wiggly. See further discussion in the Critical Commentary.

Punkte and Striche

Dvořák almost always wrote his staccato signs as Punkte (dots), but occasionally they are so clearly long strokes that he evidently intended Striche (dashes). The problem is two-fold: sometimes his Striche are not maintained with any integrity, degenerating instead into grey areas and even clear Punkte; then often his (even clear) Striche appear as Punkte in all the secondary sources, so that we cannot be certain about his final intentions. However, where Dvořák seems consciously (and with some consistency) to have intended Striche, we have preserved them even if they did not survive in **PX**, **E** or **P**. See further discussion in the Critical Commentary.

Acknowledgements

I am grateful to the Czech Museum of Music, Prague for allowing me to study the original manuscript of **A**, and to Veronika Vejvodová for her especial kindness; also to the New York Philharmonic for providing excellent digital images of **PX**. I owe a special debt of gratitude to Ray Lee (Concord Music Library) for his generosity in presenting me with a rare set of **P**. It has been a special privilege to be able to examine early sets of material in the Library of the Czech Philharmonic Orchestra, and I extend warm thanks to Prokop Tomka for his kind hospitality. Thanks, too, to Vladimír Pinsker for help with deciphering and translating the Czech of Dvořák's remarks in **A**; to David Beveridge and Graham Melville-Mason for supplying myriad snippets of valuable information; and to Adrian Brown and John Longstaff for their invaluable musical perceptions born of a lifetime of conducting this work.

Jonathan Del Mar

PŘEDMLUVA

Prameny

- A** Autografní partitura, datována 1893 a uložena v Českém muzeu hudby, Praha. **A** nepředstavuje symfonii v její finální podobě; některé významné revize byly provedeny později.
- PX** Rukopisné party pro téměř celý orchestr, použité při prvním provedení v New Yorku 16. prosince 1893; uloženy v archivu New York Philharmonic.
- L** Poznámky k Dvořákově přednáškovému recitálu, pořádanému v New Yorku krátce po prvním provedení symfonie, obsahují incipity a schematické úryvky z hlavního tematického materiálu; uloženy v Lovejoy Library, University of Southern Illinois, USA.
- E, P** První vydání partitury a partů, vydala v květnu 1894 firma N. Simrock, Berlín.

Kompletní popis pramenů a jejich vzájemné vztahy viz Kritická zpráva.

Specifické ediční problémy

Dvořákova vlastní notace, terminologie, klíče, zápis dynamických značek a sdružování not zůstávají zachovány všude, kde je to možné. Dvořák například téměř vždy psal akcenty – ať už > nebo ^ – nad notou, bez ohledu na směr notových nožiček (♩ nebo ♪). To samozřejmě zesiluje psychologický efekt závažnosti akcentu pro danou notu. Dvořák psal někdy *dim.*, někdy *dimin.*; neexistuje doklad o jeho preferencích, edice proto používá stejně jako v prameni E všude *dim.* Podobně jako mnozí jiní skladatelé psal Dvořák často vidlice k první notě v taktu jako ♩, edice – opět podle pramene E – užívá ♩. Pramen E ale zachovává Dvořákův dobový pravopis *Tympani*, který je v předkládané edici nahrazen *Timpani*.

Ediční doplňky a změny jsou vyznačeny hranatými závorkami nebo přerušovaně (v případě legat, ligatur a vidlic).

Obloučky atp. u dechových nástrojů notovaných na společné osnově

Předkládaná edice dodržuje běžné současné notační zvyklosti: notové nožičky nahoru a dolů vyžadují samostatný oblouček pro každého hráče; tam, kde dvě noty nožičku sdílejí, postačuje jeden společný oblouček pro oba hráče. Se staccaty a akcenty (ať > či ^) je nakládáno stejně, s jednou výjimkou: tam, kde dva hráči hrají unisono (např. 273–274 Ob I, II), postačí jeden oblouček i v případě užití dvou nožiček. V přípa-

dě nejednoznačnosti určení trylků (např. I 169, II 93 ad.) jsou obloučky uvedeny dvakrát.

Notace víření tympanů

Dvořák zapisoval víření tympanů mnoha různými způsoby:

♩, ♩ nebo ♩ – ukončovací vlnovka může být krátká nebo dlouhá. Značení není konzistentní a nelze vysledovat žádnou zákonitost, která by umožnila jemnější rozlišení (rozdíly jsou často nedefinovatelné). Edice je všechny sjednocuje na opakované *tr* bez vlnovky. Pro více podrobností viz Kritická zpráva.

Punkte a Striche

Dvořák skoro všude zapisoval staccato pomocí tečky (Punkte), tu a tam se ale jedná naprosto zřetelně o dlouhé tahy, které evidentně zamýšlel jako čárky (Striche). Problém je to dvojité: zápis čárek není konzistentní – někdy jsou čárky nejednoznačné a inklinují dokonce k jasným tečkám. Pak se ale často (jasné) čárky objevují ve všech sekundárních pramenech jako tečky, takže si nemůžeme být jisti skladatelovým konečným záměrem. Tam, kde Dvořák vědomě a s jistou důsledností zamýšlel čárky, je edice zachovává – i když takto nejsou uvedeny v **PX**, **E** nebo **P**. Pro více podrobností viz Kritická zpráva.

Poděkování

Jsem vděčný Českému muzeu hudby, Praha za poskytnutí originálního rukopisu **A** ke studiu a Veronice Vejvodové za její mimořádnou laskavost. Děkuji také New York Philharmonic za poskytnutí skvělých digitálních kopií **PX**. Speciální díky dlužím Ray Leeovi (Concord Music Library) za jeho velkorysost s poskytnutím vzácného souboru **P**. Bylo mi velkou ctí mít možnost prostudovat dobové materiály v knihovně České filharmonie a srdečně děkuji i Prokopu Tomkovi za jeho laskavou pohostinnost.

Děkuji také Vladimíru Pinskerovi za pomoc s rozluštěním a překladem Dvořákových českých poznámek v **A**, Davidu Beveridgovi a Grahamu Malville-Masonovi za poskytnutí spousty cenných informací a Adrianu Brownovi a Johnu Longstaffovi za neocenitelný hudební vhled zrozený z celoživotního dirigování této skladby.

Jonathan Del Mar
(překlad Kateřina Nová)

VORWORT

Quellen

- A** Autographe Partitur, datiert mit 1893 und im Bestand des Tschechischen Musikmuseums, Prag. **A** bietet nicht ganz die endgültige Form der Symphonie; einige wesentliche Revisionen wurden später vorgenommen.
- PX** Handschriftliches Aufführungsmaterial für nahezu alle Stimmen, verwendet bei der Erstaufführung in New York am 16. Dezember 1893; im Bestand des Archivs der New York Philharmonic.
- L** Notizen zu einem Gesprächskonzert, das Dvořák in New York kurz nach der Erstaufführung abhielt; darunter Incipits und eine schematische Übersicht der Hauptthemen; im Bestand der Lovejoy Library, University of Southern Illinois, USA.
- E, P** Erstausgabe der Partitur und Stimmen, veröffentlicht bei N. Simrock, Berlin im Mai 1894.

Zur vollständigen Beschreibung der Quellen und ihrer Beziehungen zueinander siehe den Critical Commentary.

Spezielle Editionsprobleme

Wo immer es möglich war, wurden Eigenarten von Dvořáks Notation, Nomenklatur, Schlüssel, Schreibweise der dynamischen Angaben und Gruppierung der Noten beibehalten. Dvořák schrieb beispielsweise Akzente (> oder ^) ungeachtet ihrer Halsung (♩ oder ♪) nahezu ausschließlich über die Noten, wodurch die Akzente psychologisch ein stärkeres Gewicht erhalten. Dvořák notierte manchmal *dim.*, manchmal *dimin.*, wobei nicht erkennbar ist, dass er eine der beiden Schreibweisen bevorzugt hätte. In der vorliegenden Edition wird, **E** folgend, durchgehend *dim.* verwendet. Wie viele andere Komponisten notierte Dvořák Crescendo- (bzw. Diminuendo-) Gabeln zur ersten Note eines Taktes als $\llcorner \blacktriangleright$; wir geben sie, wiederum wie in **E**, als $\llcorner | \blacktriangleright$ wieder. Selbst **E** behält Dvořáks altertümliche Schreibweise *Timpani* bei; dies wurde in *Timpani* geändert.

Ergänzungen und Korrekturen des Herausgebers werden entweder durch eckige Klammern kenntlich gemacht oder (bei Legato- und Haltebögen sowie Gabeln) gestrichelt wiedergegeben.

Bögen bei Holzbläsern etc. in geteilten Systemen

Die vorliegende Edition folgt der gebräuchlichen modernen Notation: Getrennte Halsung (auf- und abwärts) verlangt eigene Bögen für jedes Instrument, doch wenn zwei Noten zusammen gehalten sind, steht für beide Instrumente nur ein Bogen. Staccato-Zeichen und Akzente (> oder ^) werden genauso behandelt, mit einer Ausnahme: Bei unisono beider Instrumente (z. B. III 273–274 Oboen) steht nur ein Zeichen trotz getrennter Halsung. Schließlich neigen auch Triller zur

Uneindeutigkeit und werden in all diesen Fällen (I 169, II 93 etc.) doppelt notiert.

Notation von Paukenwirbeln

Dvořák notierte die Paukenwirbel auf verschiedene Weise: ♩ oder ♩ oder ♩ – die abschließende Schlange kann kurz oder lang sein. Da es keine Möglichkeit einer Differenzierung gemäß dieser Notierungsweisen gibt (zudem hier eine gewisse Grauzone berührt ist), wurden sie in der vorliegenden Edition zu einem wiederholten tr -Zeichen ohne Schlange vereinheitlicht. Der Critical Commentary enthält hierzu weitere Erörterungen.

Punkte und Striche

Dvořák schrieb Staccato-Zeichen fast immer als Punkte, doch gelegentlich begegnen eindeutig längliche Formen, mit denen offensichtlich Striche gemeint sind. Das Problem ist ein doppeltes: Manchmal sind die Striche nicht einheitlich konsequent durchgehalten und geraten in eine Grauzone oder gar eindeutig zu Punkten und oftmals erscheinen (sogar unmissverständliche) Striche in allen Sekundärquellen als Punkte, sodass wir hinsichtlich der endgültigen Absicht Dvořáks im Unklaren sind. Wo Dvořák bewusst (und mit gewisser Beständigkeit) Striche gemeint zu haben scheint, wurden sie in die Edition als solche übernommen, auch dann, wenn sie nicht in **PX**, **E** oder **P** überliefert sind. Der Critical Commentary enthält hierzu weitere Erörterungen.

Dank

Ich danke dem Tschechischen Musikmuseum, Prag für die Erlaubnis, mit der Originalhandschrift **A** arbeiten zu dürfen, und Veronika Vejvodová für ihre besondere Freundlichkeit; außerdem danke ich den New Yorker Philharmonikern für die Bereitstellung vorzüglicher Scans von **PX**. Besonderen Dank schulde ich Ray Lee (Concord Music Library) für seine Großzügigkeit, mir einen seltenen Stimmensatz von **P** zu schenken. Es war ein besonderes Privileg, frühe Aufführungsmateriale in der Bibliothek der Tschechischen Philharmoniker untersuchen zu dürfen, und ich sage Prokop Tomka herzlichen Dank für seine liebe Gastfreundschaft. Dank auch an Vladimír Pinsker für seine Hilfe bei der Entzifferung und Übersetzung der tschechischen Anmerkungen Dvořáks in **A**, an David Beveridge und Graham Melville-Mason für ihre unzähligen Schnipsel mit kostbaren Informationen und an Adrian Brown und John Longstaff für ihre unbezahlbaren Erkenntnisse, die aus der lebenslangen dirigentischen Beschäftigung mit dem Werk resultieren.

Jonathan Del Mar
(Übersetzung: Gudula Schütz)